12.

IO. TOB. KREBSII A. M.

ET SCHOLAE CHEMNICENSIS CONRECTORIS

COMMENTATIO

DE

PRAEFECTO VRBIS ROMANO

SCRIPTA

VIRO AMPLISSIMO CONSVLTISSIMO

CHRISTIANO LVDOVICO STIGLITZIO

CVM

MENSE IVLIO CIↃIↃCCXLVII

SVMMOS IN IVRE HONORES

CAPERET.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

Digitized by Google

Saepiſſime iucundiſſima illius temporis recordatio
animum ſubit, VIR CONSVLTISSIME, AMICE *Inſtituti ratio redditur.*
SPECTATISSIME, quo TEcum conſuetudinis,
quin ipſius contubernii vinculo coniunctus, eas
litteras, quae magnifico illo humanitatis nomine
celebrantur, TE comite, ſaepe etiam duce, colebam. Quem-
admodum enim nobilis ille animus TVVS, inſigni liberalium
artium percipiendarum amore inflammatus, me, in ipſo earum-
dem curſu, acrius inſtigabat, ita vegetum illud TVVM, et ad
omnia ſumma factum, ingenium mihi haerenti in multis, vehe-
menterque laboranti, ſaepe opportune feliciterque ſuccurre-
bat. Iucundiſſimae autem memoriae illius recordationem
nunquam repetere poſſum, quin animo meo bonae illae re-
currant horulae, quas in diſputationibus, TEcum de humanita-
te inſtitutis, ſemper poſui ita, vt ad iudicandum perquam dif-
ficile mihi videretur, iucunditatisne plus ex ea re, an vtilitatis,
abſtulerim. Quem enim, ad diſceptandum, propoſueras lo-
cum, eum ſumma verborum et elegantia, et perſpicuita-
te exponebas, ſententiam TVAM ſubtili quadam ratio-
num grauitate confirmabas, doctrinaeque copia defende-
bas ea, vt ex illa diſputatione nunquam, niſi doctior, diſce-
derem: ea autem ingenii amoenitate, diſputandique humani-
tate me, aduerſarium TVVM, oppugnabas, vt, etſi ſemper vi-
ctus a TE, ex nobili hoc doctrinae certamine, abirem, tamen

Digitized by Google

mihi non tam turpe, aut moleſtum videretur, a TE ſuperatum eſſe, quam iucundum et honorificum, TE cum contendiſſe. Neque de eo eſt, quod dubitem, quin TV, STIGLIZI OPTIME, qui nihil, niſi iniurias, obliuiſci ſoles, adhuc memoria teneas, eam a TE mihi quondam eſſe poſitam quaeſtionem, quae ad Praefectum Vrbis Romanum, eius originem, munera, et dignitatem cum Regum, tum Conſulum temporibus ſpectaret. Cui quaeſtioni ſoluendae etſi, tunc quaedam afferre me, memini, quae apta, accommodataque videbantur; tamen, cum limatiſſimo TVO, elegantiorisque doctrinae cultu politiſſimo, iudicio non ſatisfeciſſe me, intelligerem, conſtituebam, ex eo tempore paullo curioſius in veterum lectione obſeruare, quae ad nobiliſſimum hunc locum illuſtrandum facerent, eaque, commoda aliqua occaſione oblata, elegantiſſimo iudicio ſpectanda ſubiicere TVO. Quare cum hic dies TVVS, quo TV, VIR CONSVLTISSIME, ingenii TVI, doctrinaeque, in Iuriſprudentia ſummae, fructus capis vberrimos, a me non tam poſtulet, quam exigat, erga TE obſeruantiae, amicitiaeque aliquod monumentum; eam occaſionem, tanquam diuinitus mihi oblatam, ſtudioſe arripiendam, et ad TE Commentatiunculam hanc, de Praefecto Vrbis Romano, mittendam putaui, certiſſima illa, dulciſſimaque ſpe fretus, fore, vt ſi doctrinae elegantia iudicio TVO non ſatisfecero, at obſeruantiam, et officium erga TE meum humanitati probem TVAE. Neque vero verendum mihi eſſe putem, ne haec opella mea, huic commentatiunculae tributa, eo nomine, aut TIBI, aut cuiquam alii, male videatur conſumpta; quia viros quosdam, in hoc doctrinarum genere diu, feliciterque verſatos, eundem locum ingenii, doctrinaeque luce colluſtrandum ſibi iam dudum ſumſiſſe, conſtet. Reuerentia, cum TIBI, tum aliis doctis hominibus debita, fecit, vt huic Commentationi, in lucem, adſpectumque proferendae, non prius manum admouerem, quam Pancirollum et Contelorium, quos de hac ipſa re egiſſe conſtat, conſuluiſſem eo animo, vt, ſi hunc locum, pro eius dignitate, expoſitum viderem, conſilium meum, de eadem re diſputandi, abiecturum me eſſe conſtituerem. Cum vero, doctos hos viros de Praefecto vrbis, ita diſputaſſe intelligerem,

rem, vt, quae huius Magiſtratus dignitas, quae munera Imperatorum temporibus fuerint, exponerent, nullam autem rationem haberent illius Praefecti Vrbis, quem Regum, Conſulumque tempore fuiſſe legimus; non eſſe putabam, quare me mei conſilii, de hoc inprimis Praefecto Vrbis diſputandi, poenitere poſſit. De Praefecto Vrbis egerunt quoque, vt TV optime ſcis, DOCTISSIME STIGLITZI, Cuſpinianus et Aegid. Bucherius, vt me docuit Praeſtantiſſimus Pet. Weſſelingius Obſeruat. L. V. c. V. Quorum librorum conſulendorum etſi mihi copia non facta eſt, tamen, quantum ex Weſſelingio diſcere potui, hi Viri docti conſilium idem, quod Pancirollus et Contelorius, in hac re ſecuti mihi videntur. Sed de hac opella mea, non meum ſit, ſed aliorum, et TVVM inprimis, VIR DOCTISSIME, iudicium: cui omne, quicquid huius Commentatiunculae eſt, diiudicandum ſubmitto. Quare ſepones pauliſper, HVMANISSIME STIGLITZI, rerum paullo grauiorum cogitationem, et dabis TE mihi, animumque TVVM huic commentatiunculae meae legendae: quam ſemper, rogo, cogites, non tam erudite eſſe, quam officioſe ſcriptam. Quo nomine ſi TIBI non diſplicuiſſe eam intellexero, non officioſam ſolum, ſed felicem quoque exiſtimabo.

Priusquam autem ad dignitatem ipſam Praefecti Vrbis, et officia, curae ipſius, fideique commiſſa exponenda aggredior, quoniam intellexi, Viros doctos, in origine huius dignitatis conſtituenda, non ſatis amice inter ſe conſpirare, operae pretium fuerit, ad ipſum rei caput aſcendere, paulloque curioſius inquirere, cui haec Praefectura originem debeat ſuam. Quod antequam ſuſcipio, diſceptanda videtur ea quaeſtio, an is Praefectus Vrbis, quem Suetonius, Auctore Auguſto, inſtitutum eſſe dicit, idem ſit cum eo, cuius ſaepiſſime, et Regum, et Conſulum temporibus, mentionem fieri deprehendimus. Quod niſi antea conſtituerimus, verendum eſt, ne in ambiguo ludamus, atque adeo omnis fere diſputatio noſtra, ad certum nominis, *Praefecti Vrbis*, ſignificatum non directa, erret atque fluctuetur. Et quid aliud in cauſa

Praefectus Vrbis ab Auguſto inſtitutus, ab antiquo illo diuerſus.

 fuiſſe

fuiſſe putas, DOCTISSIME STIGLITZI, quare Viri docti in diſputatione de Praefecti Vrbis Origine, in varias, eaſque contrarias ſententias fuerint diſtracti, niſi id, quod ipſius nominis ambiguitatem ex diſputatione ſua non circumſcripſerint, et, relictis omnibus, certo conſtituerint, an de vno, eodemque Praefecto Vrbis Suetonius et alii Scriptores loquantur, qui de temporibus Reipublicae Romanae antiquioribus exponunt. α) Torrentius quidem, cum, a Suetonio Praefecti vrbis auctorem Auguſtum edi, videret, non dubitauit, et Suetonium erroris coarguere, et contendere, huius Praefecturae originem ab ipſo Romulo eſſe, atque adeo ab ipſis fere vrbis initiis repetendam: Cuius ſententiae confirmandae cum multi alii, tum inprimis β) Pancirollus aſſenſus ſui tanquam calculum addiderunt. γ) Graeuius contra ea, mirari ſe, dicit, quid ſit, quod Torrentium mouerit, vt contenderet, Praefecturam Vrbis ab Auguſto non eſſe inſtitutam, ſed auctam tantum: ipſeque adeo, Doctoris ſui δ) Fred. Gronouii auctoritatem haud dubie ſecutus, affirmat, Praefecturam Vrbis, de qua apud Suetonium eſt, non ad quemquam alium eſſe, quam ad Auguſtum auctorem, referendam. Si TV, VIR CONSVLTISSIME, hoc die, quaſi iuriſdicundi munus auſpicandi cauſa, inter hos tantos viros, de hac re diſceptantes, ſederes ita, vt ſecundum alterutram partem, tanquam Arbiter quidam Honorarius, pronunciares; Si TE bene noui, non ampliandum cenſeres, ſed tale TVVM iudicium interponeres. Vterque veſtrum videmini iure veſtro vti, et iuſta cauſa contendere. Et tu Torrenti, qui huius Praefecturae originem, cuius quippe a multis inde annis aeterna auctoritas eſt, Romulo aſſeris; et tu Graeui, qui eandem Auguſto, vi quippe ereptam, iuſtis vindiciis reſtituis. Sed in hac controuerſia veſtra, nominis ipſius ambiguitas eſt tollenda, totaque res, quae in diſceptationem venit, recte exponenda et definienda. Si enim TV, Torrenti, ad Praefecti Vrbis nomen reſpicis, ab antiquiſſimis inde vrbis Romae temporibus in poſſeſſione Praefectus Vrbis eſt, ſin autem TV, Graeui, in hoc Magiſtratu, quem Suetonius ab Auguſto inſtitutum ſcribit, non tam nomen, quam infinitam eius poteſtatem ſpectes, nemo tecum, actione de vi feſtucaria inſtituta, conten-

α) ad Sueton. Auguſt. c. XXXVII.

β) in Notit. Dignitatt. p. 117.

γ) ad Sueton. Auguſt. c. XXXVII.

δ) Obſeruatt. in Scriptt. Eccleſ. p. 207. ſeqq.

contendere poteſt. Hanc TVAM ſententiam, VIR CONSVLTISSIME, tanquam ex iure honorario translatam, in hac quaeſtione ſequar, ad eamque praeſentem diſceptationem dirigam, atque componam. De tota igitur hac quaeſtione poſita equidem diſputo ita, vt contendam, Praefectum illum vrbis, qui, auctore Suetonio, ab Auguſto conſtitutus eſt, longe diuerſum, planeque alium eſſe ab eo, cuius, cum Regum, tum Conſulum temporibus, mentionem Auctores Graeci et Latini faciant, huiusque dignitatem et munera cum dignitate, officiisque vrbis Praefecti Auguſtei, (ita breuitatis cauſa mihi loqui liceat,) ne comparandam quidem eſſe. Illius enim Praefecti vrbis, qui Auguſtum auctorem habet, longe alia ratio fuit, quam illius, quem ante Auguſti tempora fuiſſe legimus, atque adeo plane noua fuit: quod cum in ſequentibus, auctoribus veteribus, docuero, Torrentium, Vertranium, *) aliosque grauí opinionis errore lapſos eſſe, apparebit, qui putant, Praefecturam Vrbis non ab Auguſto demum inuentam, inſtitutamque eſſe, ſed a primis inde Vrbis annis introductam, ſuccedente autem tempore, abrogatam, ab eo Imperatore repetitam, maiorique dignitate auctam atque ornatam. Quem errorem ipſe quoque Torrentius quodammodo perſpexit, qui, cum ad aliquem ε) Suetonii locum affirmaſſet, Praefecturam vrbis, cuius originem Suetonius vni Auguſto tribuat, Romuli inſtitutis deberi, alio ζ) loco ſententiam ſuam retractat, et Praefecturam Vrbis Auguſteam, plane nouam eſſe, concedit. Quam diſputandi inconſtantiam quis in tali viro non aegre ferat? Praefectura Vrbis igitur, cuius auctorem Auguſtum edit Suetonius, tota noua eſt, et, ab antiqua illa, longe diuerſiſſima: quare autem Auguſtus nouae, a ſe inſtitutae, dignitati antiquum impoſuerit nomen, eius rei cauſam, etſi iam alio η) loco me afferre memini, tamen, quoniam ad rem praeſentem noſtram inprimis facit, non, credo, aegre feres, HVMANISSIME STIGLITZI, ſi et hic expoſuero. Scilicet Auguſtus, vt in multis aliis rebus populum Romanum, male cautum, callidis quibusdam artibus circumſcripſit, ita in eo mirifice hominum animos decepit, menteſque quaſi abſtulit, quod nouis dignitatibus, ad inuidiam vſque amplis, antiqua nomi-

*) ad Tacit. Lib. VI. Annal. c. 11. vbi Suetonium negligentiae malaeque fidei incuſat.

ε) ad Sueton. Auguſt. c. XXXVII.

ζ) ad Sueton. Caeſar c. LXXVI.

η) In libello de Vſu et Praeſtant. Rom. Hiſtor. in Interpret. Noui Teſtamenti p. 60.

nomina, nihil niſi populare quiddam, certe nihil inuidioſum habentia, imponeret, horumque nominum, quibus populi aures iam dudum adſuetae erant, ſpecie populo imponeret, callidoque hoc popularitatis ludibrio, infinitae fere poteſtatis magiſtratus populo obtruderet. Quod σόφισμα πολιτικὸν et quaſi πάλαισμα, iam dudum, inter veteres, agnouit ϑ) Dio Caſſius, inter recentiores, ι) Io. Freder. Gronouius. Auguſtus igitur, cum, ex conſilio Maecenatis, vt apud κ) Dionem eſt, nouum quendam Magiſtratum creaturus eſſet, cuius et dignitas ſumma, et poteſtas fere infinita eſſet, facile autem videret, ſe, cum ſibi, tum ei magiſtratui, inuidiam populi, odiumque eſſe conflaturum, niſi populari nomine, nouae dignitati impoſito, hominum ſuſpicioni occurreret; ita ſe commodiſſime poſſe omnem dominationis ſuae opinionem populo eripere, putabat, ſi huic nouae dignitati, etſi ampliſſimae, maiorique, quam pro libertate Romana, antiquum aliquod, et ab omni inuidia, odioque remotum, nomen imponeret. Circumſcripta igitur ex hac diſputatione noſtra nominis, *Praefecti Vrbis*, ambiguitate, facilius, feliciusque noſtra procedet commentatiuncula, quae, etſi non tota, maximam tamen partem, occupata erit, in illius Praefecti Vrbis, qui Regum, Conſulumque temporibus fuit, origine, dignitate, muneribusque definiendis.

ϑ) Lib. LIII. 507. ſeq.
ι) In Orat. de Lege Regia.
κ) Lib. LII. p. m. 478.

Praefectus Vrbis a Romulo inſtitutus.

Ego quo ſaepius diligentiusque, de illius Praefecti Vrbis, quo hoc loco vtimur, origine, cogito, eo magis in ſententiam inclino eam, vt putem, eam ad Romulum eſſe referendam, atque adeo ab ipſis fere vrbis initiis repetendam. Romulus enim, cum Rempublicam deſcriberet, et vnicuique ordini ſuum quodque munus aſſignaret, ex omni populo, λ) auctore Dionyſio, vnum aliquem, cognitae et ſpectatae virtutis Virum elegit, cuius curae, fideique rempublicam domi feliciter committere poſſet, quoties eadem ſibi foris eſſet gerenda. Quis enim tam difficilem ſe, perpugnacemque in diſputando praebeat, quin fateatur, in illo Dionyſii loco, per τὸν ἡγεμόνα πόλεως, non alium eſſe, quam Praefectum Vrbis, intelligendum? Nec dubitatio vlla eſt, quin idem vocabulum

λ) Antiquitatt. Roman. Lib. II. p. m. 85.

bulum eodem ſenſu capiendum ſit alio eiusdem μ) Auctoris
grauiſſimi loco, vbi Tanaquill, poſteaquam Seruium Tullium
docuerat, quot, quantisque bonis adiutus, auctusque in do-
mo Tarquinii eſſet, ab eo ſibi beneficii concedi cupit id, vt
filiorum ſuorum natu maximum, quum primum reipublicae
gerendae facultatem aliquam nactus fuiſſet, faceret Praefe-
ctum Vrbis. En tibi ipſius verba! ὅταν δὲ εἰς ἄνδρας ἔλθωσι,
καὶ τὰ κοινὰ πράττειν ἱκανοὶ γένωνται, τὸν πρεσβύτερον αὐτῶν
ἀποδεῖξαι Ῥωμαίων ἡγεμόνα. Ex quo loco et illud intelligi pot-
eſt, huius Praefecturae iam tunc temporis inſignem aliquam
dignitatem, auctoritatemque fuiſſe. Idem ν) Dionyſius tra-
dit, Sp. Lucretium, cuius ipſius quoque apud ξ) Liuium
mentio fit, a Tarquinio Superbo, ad bellum profecturo, Prae-
fectum Vrbis (ἔπαρχον τῆς πόλεως) Romae fuiſſe relictum.
Sed ne cui forte male credulo, aliqua dubitatio relinquatur,
age Tacitum, Auctorem longe grauiſſimum, teſtem produ-
camus ita, vt dictis noſtris maiorem vim, auctoritatemque ad-
dat. ο) Is igitur de hac re ita: *Antea, profectis domo Regibus,
ac mox magiſtratibus, ne vrbs ſine imperio foret, in tempus
deligebatur, qui ius redderet, ac ſubitis mederetur, feruntque
ab Romulo Dentrem Romulium, poſt ab Tullo Hoſtilio Numam
Marcium, et ab Tarquinio Superbo Spurium Lucretium impo-
ſitos.* Quae loca, quis non intelligit, tam perſpicue docere,
huius Praefecturae Originem ad ipſa Imperii Romani initia,
eiusque Auctorem Romulum eſſe referendam, vt nullus du-
bitationi locus relictus eſſe videatur

Neque vero huius Praefecturae idem, qui regni Romani,
finis fuit; eandem enim etiam ſub conſulum imperio manſiſſe,
eius rei tot ſunt, tamque illuſtria exempla, vt, ſi omnia afferre
velim, vix inepti hominis notam effugere me poſſe, pu-
tem. π) Liuius, *cum vterque*, inquit, *Conſul contra hoſtem
coercendum eſſet miſſus, Q. Seruilius, Praefectus Vrbis relictus
fuit.* Apud ρ) eundem mentio fit Q Fabii, qui, vtroque
Conſule foris Rempublicam gerente, Vrbi praeerat, ideoque,
paullo poſt, idem Q. Fabius a Liuio Praefectus Vrbis voca-
tur. σ) Innumera poſſem ex Dionyſio huic rei confirmandae
exem-

Praefectura Vrbis Regibus eiectis non ſublata.

μ) Lib. III. p. 210.

ν) Lib. IV. p. 273.

ξ) Lib. I. c. 60.

ο) Lib. VI. c. 11. Annal.

π) Lib. III. c. 3.

ρ) Lib. III. 8. 9.

σ) conf. idem Lib. III. c. 24. et 29.

exempla afferre, ſi vana et inani doctrinae iactandae ambitione
ductus, diſputare vellem. Cum Liuio quam amiciſſime con-
ſpirat Tacitus, loco ſupra a nobis laudato. *Dein* (exactis ſci-
licet Regibus) *Conſules mandabant; duratque ſimulacrum, quo-
tiens ob Ferias Latinas praeficitur, qui conſulare munus vſur-
pet.* Quae vltima verba, quia aliquid difficultatis habent, at-
que adeo a Viro quodam docto male ſunt capta, in ſequenti-
bus, commodiori occaſione oblata, exponemus, et a Viri
cuiusdam docti interpretatione falſa vindicabimus. Neque
vero ſolum conſulum tempore creatum fuiſſe Praefectum Vr-
bis, ſed tunc etiam, cum Dictator eſſet dictus, docet υ) Li-
uius et φ) Dionyſius. In decemuirali autem dominatione, etſi
omnia libidinoſe, et contra leges Romanas, acta eſſe ſcimus,
tamen huius praefecturae imaginem aliquam fuiſſe relictam,
colligi poſſe puto ex χ) Liuio. Et quamquam Decemuirorum
tempore exigua huius Praefecturae auctoritas fuit, tamen, de-
iectis iſtis, vrbeque expulſis, dominis, ea, cum ipſa libertate,
videtur eſſe reſtituta. Poſt ea enim tempora cum Liuius, tum
Dionyſius, Praefecti Vrbis mentionem faciunt. Quamdiu au-
tem haec dignitas in Republica libera floruerit, eam quae-
ſtionem diſceptabimus paullo poſt, cum antea, auctoribus
veteribus, cauſas expoſuimus eas, ob quas Praefectus Vrbis
fuerit creatus

υ) Lib. III. c. 29. Lib. VIII. c. 36.
φ) Lib. V. p. 338.
χ) Lib. III. c. 41.

Quibus de cauſis Praefectus Vrbis fuerit creatus?

Quae cauſae fuerint, quibus Reges, et poſtea Conſules,
moti, Praefectum Vrbis conſtituerint, etſi ex locis Dionyſii et
Taciti, antea laudatis, quodammodo intelligi poſſunt, tamen
ſuſcepti officii ratio poſtulat, vt a nobis paullo dilucidius
exponantur. Et primis quidem temporibus Praefecti Vrbis
creandi cauſa nulla alia fuiſſe videtur, niſi haec, vt Regis, et,
his eiectis, conſulum, in bellicis negotiis occupatorum, mu-
nera obiret, reique publicae curam ſuſciperet. In quam rem
dignus auctor eſt, qui producatur ψ) Dionyſius. Ἀυτὸς μὲν,
inquit, Ῥωμυλος ἐξ ἁπάντων ἕνα τὸν ἄριϛον ἀπέδειξεν, ᾧ τὰς
κατὰ πόλιν ᾤετο δεῖν ἐπιτρέπειν οἰκονομίας, ὅτε αὐτὸς ἐξάγοι ϛρα-
τείαν ὑπερόριον. *Ex omnibus vnum ipſe declarauit praeci-
puum*

ψ) Lib. II. p. 85.

pnum, cui rerum vrbanarum regimen committeret, quoties ipſe foras duceret exercitum. Eandem cauſam reddit alio ω) loco. Neque aliam affert Tacitus, cuius locum, quoniam paullo ante laudauimus, conſulto omittimus, ne otio cuiquam, litteriſque abundare videamur. Itaque antiquiſſimis temporibus praecipua cauſa, Praefecti Vrbis deligendi, fuit, vt, abſentibus Regibus, aut Conſulibus, eſſet Romae, qui Senatum conuocaret, ei praeeſſet, et Vrbem ipſam, ſi periculi neceſſitas exigeret, ab hoſtium impetu defenderet. Itaque etiam legimus, Praefecto Vrbis partem aliquam exercitus fuiſſe Romae commiſſam, cuius auxilio irruentium hoſtium vim, impetumque ab vrbe depellere poſſet: cuius rei exemplum praebet Vibulanus, Praefectus Vrbis, de quo eſt apud eundem α) Dionyſium. Fuit & alia cauſa Vrbis Praefecti creandi, quam, etſi non ſum omnium rerum ignarus ita, vt neſciam, a Viris quibusdam doctis primam et vnam haberi, tamen retinet me veterum auctoritas, quo minus ipſorum ſententiae ſubſcribere poſſim. Praefectum enim Vrbis inſtitutum volunt tum, cum Feriae Latinae primum ſint celebratae, quarum ſacrificiis cum Conſules intereſſe, quin praeeſſe oportuerit, ne Vrbs ſine imperio foret, commiſiſſe eos vni alicui munera ſua. Iam etſi ego non ſum is, qui neget, inter alias cauſas Praefecti Vrbis creandi fuiſſe ſolennitatem Feriarum Latinarum; in eo tamen concedendo facilem praebere me non poſſum, hanc cauſſam fuiſſe primam et vnicam, qui, auctoribus veteribus edoctus, ſciam, et aliam praeterea cauſam eſſe, paullo ante a nobis traditam, et originem huius Praefecturae ad tempus eſſe multo antiquius referendam. Cum enim haec dignitas, auctoribus Dionyſio et Tacito, ab ipſo Romulo ſit inſtituta, Feriarum autem Latinarum origo Tarquinio Superbo ſit adſcribenda, eodem β) Dionyſio teſte; quis non ipſe intelligit, Vrbis Praefecturae originem, Feriarum Latinarum ſolemnitate, multo eſſe antiquiorem. Maiori iure audiendus eſt Pomponius, a VERTRANIO ad laudatum Taciti locum adductus, qui in hanc rem veriſſime ſcripſit: *Quoties proficiſcuntur Magiſtratus, vnus relinquitur, qui iudicat, iſque*

ω) Lib. IV. p. 273.

α) Lib. X. p. 648.

β) Lib. VI. p. 250.

voca-

vocatur Praefectus Vrbi, qui Praefectus Vrbi conſtituebatur: poſtea vero Feriarum Latinarum cauſa introductus eſt

Praefectura Vrbis quamdiu in Republica libera durauerit?

Hic vero oritur quaeſtio, ad ſoluendum ſatis difficilis, a nemine autem, quantum equidem ſciam, ſatis expedita, quae verſatur in definiendo eo, quamdiu Praefecturae Vrbis dignitas, auctoritasque, Reipublicae liberae temporibus, floruerit. In cuius rei diſceptatione cum non poſſim ad veterum Auctorum auxilium decurrere, confugiendum mihi eſſe intelligo ad opem diuinationis: quam ſi quis veritatis tanquam radicibus male firmam concuſſerit et deiecerit, ſententiamque me docuerit elegantiorem, is magno me ſibi beneficio obſtrictum putet. Diſputabo igitur de difficili hac quaeſtione, ſed ita, vt in Cretionibus ſcribi ſolet, *Quibus ſcio poteroque.* Iam reuocabis in memoriam, STIGLITZI OPTIME, me paullo ante, veteribus Auctoribus, docuiſſe, duplicem fuiſſe, creandi Praefecti Vrbis, cauſam, alteram, ſi Reges, aut Conſules, rei gerendae cauſa, Roma abeſſent, alteram, ſi ſolennitas religioſa Feriarum Latinarum Conſules ex Vrbe in montem Albanum euocaret; adeo, vt a duplici Praefecti Vrbis creandi cauſa, duplex quodammodo Praefectus Vrbis conſtitui poſſit; alter, qui deligebatur, cum Conſules foris bellum gererent, alter, qui Feriarum Latinarum cauſa creabatur. Quod ſi ſtatuerimus, (et quidni ſtatuamus, cum nihil ſit, quod veterum auctoritati aduerſetur?) facilius poſſumus, et cum minori errandi periculo, in hac diſceptanda quaeſtione, quamdiu Praefecturae Vrbis dignitas, liberae Reipublicae temporibus, durauerit, progredi. Ego quidem quo ſaepius de hac re, diligentiusque cogito, eo magis animus inclinat eo, vt putem, eum Praefectum Vrbis, qui, Conſulibus ad bellum Roma profectis, deligebatur, vſque ad id tempus creatum fuiſſe, quo primus Praetor Romae fuerit conſtitutus: quem Praefecti Vrbis munera, abſentibus Conſulibus, in ſe ſuſcepiſſe, duabus rationibus inductus, mihi videor demonſtrare poſſe. Quarum prima petita eſt a communi Auctorum ſilentio. Non enim, quamuis curioſus in ea re, aut in Liuio, aut in alio quocun-

Praefectus Vrbis, Praetore Romae primum creato, creari deſiit.

cuique ſcriptore, obſeruaſſe me memini, poſt Praetorem
creatum, vllam mentionem fieri eius Praefecti Vrbis, qui,
Conſulibus ab Vrbe in bellum profectis, creari ſolebat. Al-
tera haec eſt, quod munera, quae antea ad Praefectum Vr-
bis pertinuerint, ea omnia fidei et curae Praetoris Vrbani
commiſſa eſſe, ex Auctoribus didici; vt adeo, quamuis Con-
ſules abfuerint, nulla cauſa Praefecti Vrbis creandi adfuerit,
cum Praetor abſentium Conſulum officia peregerit. Quae
res, vt nulli obſcuritati et dubitationi locum relinquat, paul-
lo dilucidius enucleatiusque diſceptanda eſt. Quae igitur
fuerunt Praefecti Vrbis, abſentibus Regibus et Conſulibus,
munera? ea ipſa, quae Reges et Conſules praeſentes perage-
re ſolebant. Diſertiſſimus eſt in hanc rem Taciti γ) locus:
Antea profectis domo Regibus, ac mox magiſtratibus (h. e.
Conſulibus) *ne vrbs ſine imperio foret, in tempus deligebatur
qui ius redderet, ac ſubitis mederetur.* Et, paucis interie-
ctis, de eadem re, idem auctor grauiſſimus: *durat ſimulacrum*
(ſc. Praefecturae Vrbis) *quotiens ob ferias Latinas praeficitur,
qui* CONSVLARE MVNVS *vſurpet.* His lectis, ſine dubio re-
cordaris, VIR DOCTISSIME, in ſuperioribus me promiſiſſe
interpretationem vltimorum horum Taciti verborum, quae
miraberis, a Viro quodam docto in ſenſum, plane a mente Au-
ctoris alienum, potuiſſe detorqueri. Notius TIBI eſt, VIR
in hoc doctrinarum genere VERSATISSIME, quam, vt dice-
re debeam, *Vertranium* eſſe, qui hic dormitarit. En TIBI
illius verba: *Conſulare imperium i. e. a Conſule mandatum,
non munus, quod Conſulem obire moris Romani fuerit. Etenim
ex ea aetate praefectus fiebat, quae Senatoria non eſſet, vti Q.
Mutius dicebat, et Agellius Lib. XIV. extremo ſcriptum reli-
quit.* Quae docti Viri interpretatio aduerſatur, pri-
mo, ipſi linguae rationi, qua *conſulare munus* dicitur de offi-
ciis a Conſule obeundis, vt clariſſime patet ex Cicerone, mox
excitando, deinde, diſertiſſimis ſuperioribus Taciti verbis,
qui (Praefectus Vrbis) *jus redderet, ac ſubitis mederetur.* Quam
autem ſententiae ſuae confirmandae auctoritatem affert *Q.
Mutii* (ſiue potius, vt dudum L. Carrio Emendatt. lib. I. c. 19.

γ) Lib. VI. Annal. c. 11.

ex veteribus libris emendauit, *Iunii*) qui eam ob cauſam iua habendi Senatus, (quod ipſum quoque munus conſulare erat) Praefecto Vrbis denegauit, quia nondum fuerit Senatoria aetate, ea, neminem, opinor, mouebit, cum ab ipſis Veteribus fuerit reiecta, vti ipſe δ) Gellius docet, ad quem conferendus Gronouius. Sed vt preſſius contra VERTRANIVM diſputemus, et ei Praefecto Vrbis, quo hoc loco vtimur, conſularia munera, tanquam iuris vindiciis, aſſeramus, age, de ſingulis, ſaltem praecipuis, et Regum et Conſulum muneribus, videamus. Iam inter praecipua munera Regum, et Conſulum, primis temporibus, fuiſſe hoc, vt ius redderent, nemo, credo, negabit, niſi, qui in antiquitatis Romanae memoria egregie hoſpitem ſe eſſe, oſtendere velit. Hoc autem munus, abſentibus et Regibus et Conſulibus, commiſſum fuiſſe Praefecto Vrbis, quis negare audeat, cum ε) Taciti auctoritas grauiſſima affirmet? Quid? Senatum conuocare, ad eundem referre, et Regum et Conſulum fuiſſe, quis in hiſtoria Romana tam peregrinus eſt, vt ignorare poſſit? Atqui hae ipſae partes fuerunt Praefecti Vrbis: Cui rei confirmandae, ne TE STIGLITZI OPTIME, multis obtundam, vel vnum et item alterum locum, atque eum maxime inſignem, afferam. ζ) Liuius de Q. Fabio: *Qua lege promulgata, quum timerent Patres, ne abſentibus Conſulibus iugum acciperent, Senatus a Praefecto Vrbis Q. Fabio vocatur.* Idem alio η) loco *Romae a Q. Fabio Praefecto Vrbis Senatus habitus triumphantem Quintium, quo veniebat agmine, vrbem ingredi iuſſit.* Quid igitur? ſatisne grauiter TIBI, DOCTISSIME STIGLITZI, contra VERTRANIVM diſputaſſe, Praefectoque Vrbis conſularia munera, vti debebat, vindicaſſe videor? mihi quidem ita videtur. Sed ex quo quaſi diuerticulo diſputatio noſtra digreſſa eſt, in id redeat. Scilicet eramus in eo, vt oſtenderemus, creato Romae Praetore, non fuiſſe cauſam deligendi eius Praefecti Vrbis, qui antea, Conſulibus ad bellum profectis, crearetur, cum, quae antea Conſularia munera demandata fuiſſent Praefecto Vrbis, ea poſtea Praetori vrbano fuerint commiſſa: quod vt paucis doceamus, ſuſcepti officii ratio a

δ) Lib. XIV. c. 8.

ε) Lib. VI. Ann. c. XI.

ζ) Lib. III. c. 9.

η) Lib. III. c. 29.

nobis

nobis poſtulat. Munera Praefecti Vrbis ſub Regibus et Conſulibus diximus fuiſſe inprimis duo: quorum alterum erat hoc, vt auctore Tacito, ius redderet, alterum autem, teſte Liuio, vt Senatum conuocaret et haberet: quorum vtrumque Praetori Vrbano fuiſſe commiſſum, age, paucis doceamus. ϑ) Liuius, *conceſſum de Praetore vno, qui ius in vrbe diceret;* Idem alio ι) loco: *Praetorem, iura reddentem, creatum.* Eundem vero Praetorem habuiſſe quoque, abſentibus Conſulibus, ius conuocandi habendique Senatus, non ſolum κ) Liuius, ſed λ) Cicero etiam diſertiſſime luculentiſſimeque docet his verbis: *Ad Cornutum, Praetorem Vrbanum, literas deferebamus, qui, quod Conſules aberant, conſulare munus ſuſtinebat, maiorum more.* In eandem rem Dio μ) Caſſius, εἰς (στρατηγοῖς) τὰ τῶν ὑπάτων ἔργα, ὁπόταν ἀποδημήσωσι, μέλει. *Quibus Praetoribus munera Conſulum, ſi ab vrbe abſunt, curae ſunt.* Et alio loco ν) Cicero: *Conſules, Imperatores, alter amboue, aut, ſi aberunt, M. Cornutus, Praetor Vrbanus, ſupplicationes per dies quinquaginta ad omnia puluinaria conſtituat.* Quid? quod, vt olim Praefectus Vrbis, ita poſtea Praetor Vrbanus Vrbi praeeſſe dicebatur. ξ) Liuius *SCtum factum eſt, vt Q. Fuluio extra ordinem Vrbana prouincia eſſet, isque potiſſimum, Conſulibus ad bellum profectis, Vrbi praeeſſet.* De caeteris muneribus Conſularibus, a Praetore Vrbano, abſentibus Conſulibus, peractis conſulendus eſt Illuſtris Spanhemius de Vſu et Praeſtantia Numiſmat. Tom. II. Diſſert. X. p. 119. ſeq. Hic vero longe abſum, vt dubitem, quin TIBI, STIGLITZI DOCTISSIME, ſuccurrat locus ο) Dionis, qui, cum M. Antonii temporibus L. Caeſaris Praefecti Vrbis mentionem faciat, ſententiae meae, qua contendi, poſt Praetorem Romae creatum, eam Praefecturam Vrbis, de qua huc vſque diſputauerimus, iacuiſſe, ei igitur ſententiae meae aduerſari videatur. Sed ſalua res eſt. Neque enim vnicus ille locus aut debet, aut poteſt, ad ſententiam noſtram conuellendam, tam firmis radicibus innixam, afferri, praeſertim cum, quod tunc factum eſt, in turbulentiſſimis Reipublicae temporibus, atque adeo contra morem conſuetudinemque factum eſſe, videatur. Quod

ϑ) Lib. VI. c. 42.

ι) Lib. VII. c. 1.

κ) Lib. VIII c. 2.

λ) Lib. X. Epiſt. 12. ad diuerſos.

μ) Lib. LIX. p. m. 659.

ν) Philipp. XIV. c. vlt.

ξ) Lib. XXIV. c. 9.

ο) Lib. XLII. p. 199.

Digitized by Google

Quod ipſum quoque Dio non obſcure innuit: τὸ μὲν ἄστυ τε Καίσαρι τῷ Λευκίῳ ἐπέτρεψε, πολίαρχον αὐτὸν ἀποδείξας (ὃ μὴ πώποτε τῷ ἱππάρχῳ ἐξουσία ποιεῖν ἦν) *Vrbis cura L. Caeſari commiſſa, eoque (quam poteſtatem nemo vnquam magiſter Equitum habuerat) Praefecto Vrbis relicto.* Maneat igitur certum, rationumque auctoritate conſtitutum, quod diximus, Praefectum Vrbis eum, in quo deſcribendo diſputatiuncula noſtra huc vſque occupata fuit, creatum fuiſſe vſque ad tempus id, quo primus Praetor Romae fuerit conſtitutus. Sed ſi TV, VIR CONSVLTISSIME, non docendus (nam quid ego TE doceam?) ſed me errantem meliora docturus, ſi, inquam, ex me quaeras, vtrum alteri illi Praefecto Vrbis, Feriarum Latinarum cauſa creato, idem finis fuerit, quam huic, an diutius Romae floruerit, non me poenitet eius eſſe ſententiae, vt putem, Praefectum Vrbis Feriarum Latinarum, altero illo abrogato, per multa ſecula, cum Reipublicae liberae, tum Imperatorum temporibus, creatum fuiſſe. Quem quidem morem, Praefectum Vrbis Feriarum Latinarum creandi, Romani retinuiſſe mihi videntur, non tam neceſſitate coacti, (quidni enim Praetor Vrbanus etiam tum conſulare munus obire potuiſſet?) quam religione aliqua capti. Quam ſtudioſi enim, et religioſi Romani in rebus, ad ſuperſtitionem ſpectantibus, retinendis fuerint, neminem in Romana hiſtoria tam parum verſatum putem, vt ignorare poſſit. Regibus exactis, etſi nomen ipſum Regis abhorrebant et deteſtabantur, tamen, ne Regis, qui antea quaedam ſacrificia ipſe peregerat, vbiubi deſiderium eſſet, vt π) Liuius tradit, ſacrificulum creare, religionis metu, coacti ſunt. Eadem religionis ſuperſtitione permoti videntur Romani, vt, Praetore Romano conſtituto, tamen Praefectum Vrbis deligerent, ſed non eo tempore, quo Conſules bellum geſturi Vrbe abeſſent, ſed, cum in monte Albano Ferias Latinas curarent. Fuiſſe autem moris Praefectum Vrbis Feriarum Latinarum creandi, cum ex aliis Auctoribus, tum inprimis ex Dione conſtat, qui inter infauſta prodigia, quae Reipublicae imminentem calamitatem portenderint, refert et hoc, quod anno quodam Praefectus Vrbis Feria-

Praefectus Vrbis Feriarum Latinarum, Praetore Romae creato, non eſt ſublatus.

π) Lib. II. c. 2.

Feriarum Latinarum EX MORE non conſtitutus fuiſſet. Sed quoniam TE, VIR LITTERATISSIME, inprimis litterarum Graecarum amore mirifice captum ſcio, TIBI rem gratam facturum me ſpero, ſi ipſum loquentem inducam. ϱ) Καὶ πολίαρχος οὐδεὶς ἐς τὰς ἀνοχὰς, ὥσπερ εἴθιστο, ᾑρέθη, ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ πάντα τὰ ἐπιβάλλοντα αὐτῷ (ὥσγε τισὶ δοκεῖ) διῴκησαν. σ) Idem: πολίαρχός τέ τις ἐν ταῖς ἀνοχαῖς καταστάς. *Praefectus quidam vrbis Feriis Latinis conſtitutus.* Interpres Latinus, qui πολίαρχον reddidit *Aedilem*, ibi dormitauit. Quam rem his duobus locis tradit Dio, eam accidiſſe ſcis, VIR DOCTISSIME, Iul. Caeſaris temporibus. Idem τ) Dio, tanquam ſingulare quid, proditum reliquit, tempore Auguſti, annum DCCXXXIII nullum Praefectum Vrbis Feriarum Latinarum habuiſſe: Ταραχῆς δὲ τινὸς περὶ τὴν τοῦ πολιάρχου, τοῦ διὰ τὰς ἀναχὰς αἱρομένου, χειροτονίαν συμβάσης, οὐκ ἐπεκράτησεν αὐτῆς, ἀλλὰ ἄνευ τῆς ἀρχῆς ταύτης τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον διεγένοντο. Eundem morem, quamquam paullulum obſcuriuſcule, tangit Tacitus: *Deinde Conſules mandabant, duratque ſimulacrum, quotiens ob Ferias Latinas praeficitur, qui conſulare munus vſurpet.* Quae verba et hoc docent, Praefectum Vrbis Latinarum Feriarum etiam abſentium Conſulum munera obiiſſe, quod etſi Mutius, ſiue potius, Iunius, apud υ) Gellium, in dubitationem adducit, tamen aliorum veterum auctoritate eſt confirmatum, vti ipſius Gelliani loci conſideratio docebit, ad quem conſulendi Interpretes.

ϱ) Lib. XLI. p. 160.

σ) Lib. XLIII. p. 238.

τ) Lib. LIIII. p. 525.

υ) Lib. XIV. c. 8.

Praefecti Vrbis, ab Auguſto inſtituti, quae ratio?

Expoſita ſententia mea de duplici Praefecto Vrbis Reipublicae liberae temporibus, ipſius diſputationis ordo id muneris iniungere mihi videtur, vt de Praefecto Vrbis, ab Auguſto inſtituto, eiusque dignitate et officiis exponam, vt dilucidius appareat, verum eſſe, quod ſupra affirmarim, hunc Praefectum Auguſteum ab altero illo, Reipublicae liberae temporibus creato, longe diuerſum eſſe, nullaque veritatis ſpecie poſſe, cum Torrentio et Pancirollo, contendi, Praefectum Vrbis, in Suetonii loco laudato commemoratum, ab Auguſto non nouum quendam Magiſtratum fuiſſe, ſed ex veteri republica repetitum, maiorique dignitatis, poteſtatisque ſplendore

dore ornatum. Quod priusquam ſuſcipio, quoniam et de hac
ipſa re viri quidam docti quaeſtionem poſuerunt, quid impe-
dit, quominus Auguſti conſilium, quod in nouo hoc
Magiſtratu inſtituendo ſecutus ſit, aperiamus, praeſertim, cum
id, quod Vir quidam accuratiſſimus inueniſſe ſibi viſus eſt,
non magna veri ſpecie, gratiaque ſe mihi commendet.
Nam Gronouius parens, ad laudatum Taciti locum, cau-
ſam redditurus, qua Auguſtus commotus nouum hunc Ma-
giſtratum fecerit, nullam aliam fuiſſe dicit, niſi hanc, vt,
etſi alia oſtenderet, frangeret ius Praetorum, h. e. illius Ma-
giſtratus, quem a populo creari ſineret. Cui quidem ſen-
tentiae, videat Vir doctiſſimus, vt multos ſit nacturus, qui ſub-
ſcribendum putent; cum ex Suetonio et Dione ſatis conſtet,
Auguſtum non ſolum munera noua, eaque dignitate ſua ſatis
ſplendida, Praetoribus detuliſſe, ſed eorum etiam numerum
auxiſſe, quo, quis non videt, multum et dignitatis et auctorita-
tis Praetoribus eſſe additum? Mihi quidem ſi diuinationes,
in communi, de ea re, veterum ſilentio, in auxilium adhiben-
dae ſunt, Auguſtus, in conſtituendo hoc nouo Magiſtratu, ni-
hil aliud ſpectaſſe videtur, quam, quod Iulium Caeſarem in nu-
mero Praetorum, Pontificumque augendo ſecutum eſſe. φ) Dio
tradit. Ἵνα πλείους αὐτῶν (συναγωνιστῶν) ἀμείψηται στρατηγούς
τε δέκα εἰς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἀποδεῖξαι, καὶ ἱερέας ὑπὲρ τὸ νενομισμένον.
Scilicet, vt plures poſſet eorum, qui ei in bello, victoriaque re-
portanda ſocii fuerant, ad honores euehere. Praefectum
Vrbis, ab Auguſto inſtitutum, meminiſti, VIR CONSVLTISSI-
ME, me ſupra dicere, longe diuerſum eſſe ab eo, cuius Republi-
cae liberae temporibus ſaepe mentio fiat; quod etſi multis oſten-
dere poſſem, tamen, quoniam verendum mihi eſſet, ne terminos,
quibus hanc Commentationem includere et circumſcribere
ſtatui, egrederer, vel tribus verbis, pro inſtituti mei ratio-
ne, docuiſſe ſuffecerit. Scilicet diſcrimen, quod inter Prae-
fectum Auguſteum, et alterum illum intercedit, in his duo-
bus inprimis puto eſſe ponendum. Quorum alterum eſt
hoc, quod Praefectura Vrbis, in Republica libera, paucorum
tantum dierum aut menſium fuerit, Auguſtea autem perpe-
tua:

φ) Lib. XLII. p. 209.

Praefecti Auguſtei, et antiqui illius, diſcrimen.

tua: alterum autem, quod eius magiſtratus poteſtas, Regum aut Conſulum tempore, terminis ſatis anguſtis fuerit cohibita, ſub Auguſti vero Imperio tantopere aucta ſit, vt inciuilis et eſſet, et haberetur: quam infinitam fere poteſtatem cum multa alia, tum inprimis Euſebii locus, a Viris doctis ad ſupra laudatum Taciti locum adductus, oſtendit, qui docet, Meſſalam Coruinum, primum Praefectum Vrbis, teſte Euſebio, ſexto die, magiſtratu ſe abdicaſſe, conteſtantem, eam poteſtatem eſſe inciuilem. Quae vltima verba, a Viro Illuſtri male ſollicitata, recte vindicata ſunt a χ) Gronouio, in hoc doctrinarum genere, facile principe. De tota autem hac re omnino conſulendus eſt Dio. ψ)

χ) Obſeruatt. in Scriptt. Eccleſ. p. 207.

ψ) Lib. LII. p. 478.

Hic vero et illud iure TVO, DOCTISSIME STIGLITZI, ex me quaerere potes, vtrum, qui Imperatorum tempore conſtitutus eſt Praefectus Vrbis, is illius quoque Praefecti Vrbis, Feriarum Latinarum cauſa antea creati, munus obierit, an duo Praefecti Vrbis, Imperatorum quoque tempore, iique et dignitate, et muneribus diuerſi, ſint ſtatuendi? In qua re elegantiſſimo iudicio TVO commodiſſime ſatisfacturum me eſſe putem, ſi dicam, Imperatorum quoque tempore duos fuiſſe Praefectos Vrbis, immenſo ſeiunctos diſcrimine: quod quale fuerit, paucis oſtendam. Praefectus Vrbis, ab Auguſto inſtitutus, fuit perpetuus; alter autem, Feriarum Latinarum cauſa dictus, ad tempus breue tantum conſtitutus. Illi multa ſunt, eaque longe grauiſſima munera, commiſſa; huic non niſi id, vt exiguo illo tempore, quo Conſules, Feriarum Latinarum cauſa, Vrbe aberant, de rebus paucis, atque iis leuiſſimis iudicaret. In illo aetas paullo prouectior, omnesque fere magiſtratus, antea iam geſti, requirebantur; in hoc ſpectabatur aetas, quae iuuentutem nondum attigerat. Sed vt maiorem auctoritatem dictis noſtris addamus, fidemque adeo iis faciamus, age ipſis veteribus, teſtibus idoneis, teſtimonium denunciemus. Et Praefectum quidem Vrbis, Latinarum Feriarum cauſa creatum, diuerſum fuiſſe ab illo, cuius Auctor eſt Auguſtus, vel vnus ω) Suetonii locus docet, vbi aliqua pars Epiſtolae, ab Auguſto ad Liuiam ſcriptae, affertur, in qua legun-

Praefectus Vrbis Auguſteus a Praefecto Feriarum diuerſus.

ω) Claud. c. 5.

tur haec: *In Albanum montem ire eum* (Claudium) *non placet nobis. Cur enim non praeficitur vrbi, ſi poteſt fratrem ſuum ſequi in montem.* Ex quo loco colligi poteſt illud, fuiſſe Feriarum Latinarum Praefectum Vrbis aliquem eligendum. Neque Auguſtus propterea nolebat hunc magiſtratum deferri Claudio, quia totam rem improbaret, ſed quia hic non ſatis dignus videretur, cui iſta prouiucia ſatis tuto poſſet committi. Hoc certe ex hoc loco elucet, fuiſſe tunc aliquem Praefectum Vrbis eligendum, qui niſi ob ſolas Ferias Latinas fuiſſet creandus, non profecto fuiſſet, quare de aliquo nouo conſtituendo quaererent, cum eo tempore iam eſſet Praefectus Vrbis conſtitutus, cuius ſcilicet poteſtas non erat paucorum dierum ſpatio incluſa, ſed non niſi cum eius, qui eam obtinebat, vita ipſa deponebatur. Illud quoque addendum videtur, fuiſſe interdum duos Praefectos Vrbis Latinarum Feriarum conſtitutos, vt apud α) Dionem eſt, ſed Auguſtum poſtea conſtituiſſe, vt Feriis Latinis, vnus tantum Praefectus Vrbis, non plures crearentur, idem β) Auctor tradit, *τόν τε πολίαρχον, τὸν ἐς τὰς ἀνοχὰς καθιστάμενον, ἕνα ἀεὶ αἱρεῖσθαι.* Fuiſſe porro Praefecturam Vrbis, ab Auguſto inſtitutam, perpetuam, id vero cum γ) Tacitus, tum Dio δ) Caſſius diſerte tradunt: quorum poſterior, Maecenatem, refert, Auguſto id conſilii dediſſe, vt Praefectum Vrbis, et Subcenſorem crearet ita, vt per omne vitae tempus eo munere fungerentur, niſi forte graue aliquod crimen commiſiſſent, aut morbo, ſenectuteque eſſent confecti. Qui autem Feriarum Latinarum cauſa conſtitueretur, eius poteſtatem non perpetuam, ſed paucorum tantum fuiſſe dierum, cum ex aliis, tum ex his ε) Taciti verbis apparet: *Quotiens ob Ferias Latinas praeficitur, conſulare munus vſurpet.* conf. ζ) Dio Caſſius. Nam quis illud difficile ad probandum putet, Auguſtei Praefecti Vrbis multa, atque ea longe grauiſſima fuiſſe munera, huius autem, Feriis Latinis creati, non niſi fere vnum atque id non grauiſſimum? De huius Praefecti Vrbis officiis haec duo mihi videor obſeruaſſe: quorum alterum fuit hoc, vt de rebus plerumque leuibus iudicaret. Suetonius de η) Nerone: *Auſpi-*

α) Lib. LIII. p. 519.
β) Lib. LIV. p. 532.
γ) Lib. VI. Ann. c. 10.
δ) Lib. LII. p. 478.
ε) Lib. VI. An c. XI.
ζ) Lib. XLI. p. 160.
η) In Neron. c. 8.

Auſpicatus eſt iuriſdictionem Praefectus Vrbis Sacro Latinarum, celeberrimis Patronis, non tralaticias, vt adſolet, et breues, ſed maximas, plurimasque poſtulationes certatim ingerentibus. Sic Druſus, Feriarum Latinarum diebus, Praefectus Vrbis, auſpicandi gratia tribunal ingreſſus, ius dixit, vt eſt apud ϑ) Tacitum. Ipſum Auguſtum, Praefectum Vrbis Latinarum, ius dixiſſe, didici ex Nic. Damaſceno apud ι) Fabricium: ἐνςάσης δέ τινος ἑορτῆς Λατίνης, ὁπότε καὶ τοῖς ὑπάτοις εἰς Ἀλβανὸν τὸ ὄρος ἀναβαίνειν ἔδει πατρίῳ θυσίας ἕνεκα, τοὺς δ' ἱερεῖς διαδόχους αὐτῶν τῆς δικαιοδοσίας εἶναι, καθίζει ἐπὶ τὸ βῆμα Καῖσαρ ἐν μέσῃ ἀγορᾷ. *Latinarum Feriarum tempore, quo conſules in Albano monte manere, mos habet, vt ibi ſacra vetuſta faciant, alios autem ſacerdotes ipſis in iure dicendo ſuccedere, ſedit pro tribunali Octauius medio in foro.* conferendus ad h. l. Valeſius. Alterum munus eius fuit, vt ſi res poſtularet, Senatum conuocaret: quod etſi Iunius apud Gellium in dubitationem adducit, tamen aliorum auctoritate eſt ſatis confirmatum apud eundem κ) Gellium. Denique fuiſſe Praefectum Vrbis Auguſteum eligendum, qui et aetate eſſet prouectiori, honoribusque tantum non omnibus functus, eius rei confirmandae cauſa producam teſtem longe locupletiſſimum λ) Dionem, qui Maecenatem, creandi noui Praefecti Vrbis Vrbis conſilium Auguſto dantem, ita loquentem introducit: πολίαρχος δὲ δή τις ἐκ τῶν πάντα τὰ καθήκοντα προπολιτευμένων ἀποδεικνύσθω. *Praefectus etiam Vrbis ex primariis viris quidam creandus eſt, qui omnes magiſtratus, quos geri ante hunc conuenit, geſſerit.* Praefectum Vrbis autem Feriarum Latinarum creandum fuiſſe aetate iuuenili, vel ex μ) Nic. Damaſceno intelligi poteſt, qui tradit, multos homines ad Auguſtum, Praefectum Vrbis Latinarum, in foro iuris reddendi cauſa ſedentem, confluxiſſe, θεωρίας ἕνεκα τοῦ παιδός. *conſpicendi iuuenis gratia.* In eandem rem diſerte ν) Gellius ſcribit, Praefectum Vrbis Latinarum Feriarum cauſa conſtitutum fuiſſe eum, qui nondum eſſe aetate ſenatoria: quod quomodo intelligendum ſit, docebunt ad illum locum GRONOVII. Quae autem Praefecti Vrbis Auguſtei

ϑ) Lib. IV. An. c. 36.

ι) In generis Auguſti deſcriptione p. 7.

κ) Lib. XIV. c. 8.

λ) Lib. LII. p. 478.

μ) l. c. p. 8.

ν) Lib. XIV. c. 8.

munera fuerint, etſi ad cognoſcendum, et iucundiſſima, et vtiliſſima ſunt, tamen, quoniam ex inſtituto alio tempore in iis exponendis ſtudium noſtrum, tempusque occupare, hiſtoriamque Praefectorum Vrbis in lucem, adſpectumque eruditorum emittere conſtituimus, totam diſputationem in id tempus differendam putauimus, ne hac diſputatiuncula praeſenti, male producenda, hoc die TVO, inepti, atque adeo moleſti TIBI videremur.

Expoſita TIBI, VIR DOCTISSIME, ſententia mea de quaeſtione a TE mihi quondam poſita; peragendum eſſet id, cuius cauſa omne, quicquid huius commentatiunculae eſt, ſuſcipiendum putaui. Nempe intelligis, STIGLITZI OPTIME, me loqui de officio, hoc die TVO TIBI gratulandi. Etſi autem hoc officium non ſolum humanitatis gratia commendabile, ſed magnitudo etiam TVORVM erga me meritorum, ipſaque amicitiae noſtrae religio mihi neceſſarium facit; tamen inſignis TVA, HVMANISSIME STIGLITZI, facilitas mihi, credo, ignoſcet, ſi hoc die TVO id omiſero, non quo ita inhumanus ſim, vt gratulandi officium non lubenter praeſtem, ſed quoniam ipſe, qui omnem TVAM fortunam communico, ex his honoribus TVIS tantum voluptatis percipio, vt eo nomine ab aliis potius gratulandi officium poſtulare poſſe mihi videar, quam vt TIBI id praeſtare poſſim. Praeterea in humaniſſimo hoc, iucundiſſimoque officio, illud perquam difficile ad iudicandum mihi accidit, TIBI ne plus, an PARENTI TVO OPTIMO, ſit gratulandum. Qui cum et ſuis virtutibus, quas quidem humanitas capere poteſt, aſſecutus ſit hoc, vt felicitatis humanae menſura in EO conſtare videatur, et inprimis TE filio, magnificentia paternarum virtutum conſpiciendo, atque adeo a PARENTE, non tam ob neceſſitatem naturae, quam virtutum gratiam, amando, omnium hominum fortunam facile ſuperauerit; qua ratione ſatis digne EI gratulari, h. e. animum meum, IPSIVS felicitate ſuauiſſime affectum, verbis, ſatis aptis, declarare me poſſe putes? TE vero, STIGLITZI OPTIME, quis tanta ingenii, orationisque fa-

cultate

cultate ornatus ſit, vt, pro felicitate TVA, ſatis digne praedicare poſſit, qui et ab ipſa natura ad eas virtutes, quibus homines ad altioris fortunae cultum excitantur, factus, formatusque videare, et PARENTEM diuino beneficio nactus ſis eum, quem, omnium virtutum comitatu ſtipatum, diuina ſapientia in hoc vniuerſo, tanquam ampliſſimo theatro, eo conſilio poſuiſſe videtur, vt et ipſa illuſtriſſimo aliquo domento doceret, quam larga et beneficia ſit, in animi dotibus homini impertiendis, et homines haberent optimarum virtutum imaginem, quam non ſolum admirabundi, venerabundique adſpicerent, ſed ad eam actiones ſuas componerent, eamque, quantum fieri poſſit, vita ſua referrent. Iam illud quis neget, ſummae felicitatis TVAE eſſe adnumerandum, adeo vel eo nomine impenſe TIBI gratulandum, quod, AVCTORE PARENTE TVO, ingenium TVVM, ad omnia ſumma factum, optimarum artium cultu ita formatum eſt, vt et dudum Princeps Iuuentutis in magnifica illa Vrbe cenſearis, et hodie ſummos in iure capias honores, maioresque, ſi bene auguror, ſis percepturus; quos vt quamprimum conſequare, laetiſſimisque rebus ſemper geras, ex animo precor. Habes, STIGLITZI OPTIME, meae, erga TE, obſeruantiae monumentum, ſi eius dignitatem ſpectas, exiguum, ſi animum meum, ampliſſimum. In magni beneficii, A TE mihi tributi, loco ponam, ſi intellexero, TE hanc commentatiunculam officioſam magis, quam eruditam, habuiſſe. Maiori autem TIBI me obſtringes beneficio, ſi, tanquam bonus aliquis ſponſor, PARENTEM TVVM OPTIMVM, PATRONVMQVE meum, ſine accerrimo pietatis ſenſu ne cogitandum mihi quidem, de mea erga IPSVM obſeruantia, ſiue potius pietate, praeſtanda, certum eſſe iubeas, EIque nominé meo ſanctiſſime confirmes, in laetiſſimis rebus meis hoc vnum ingratum mihi, acerbumque eſſe, quod IPISVS erga me beneficiorum nullam partem, non dicam referenda, ſed ne cogitanda quidem gratia aſſequi poſſim. Quod quidem vt non ingrato cuidam animo, ſed magnitudini beneficiorum, ab IPSO in me collatorum, adſcribas,

ſcribat, TV meo nomine IPSVM quam humaniſſime rogabis. Caeterum bona fide confirmare EI potes hoc, me non ſolum omnem occaſionem, pietatis IPSI declarandae meae, curioſe eſſe anquiſiturum, oblatamque ſtudioſe arrepturum, ſed animum etiam meum ILLI ita deditum, deuotumque eſſe, vt mihi quodammodo dulce fuerit, pro EO mori. De meo denique erga TE, OPTIME STIGLITZI, amore, non eſſe putem, quare TE certum eſſe iubeam, qui a multis inde annis amiciſſimum animi, erga TE, mei ſenſum ita confirmatum perſpexeris, vt non, niſi cum ipſa vita mea, deponi poſſe videatur

Digitized by Google